

Gradivo za medije o projektu Obleka naredi človeka

Zadnja posodobitev: 30. 3. 2021

Projekt Obleka naredi človeka v ospredje postavlja izzive tekstilne industrije ter njenega vpliva na ljudi in okolje. S pridobivanjem novih podatkov, ozaveščanjem in krepitevijo zavezništev med akterji, ki se ukvarjajo s to problematiko, želi doseči preobrazbo potrošnikov v uporabnike in odločevalce spodbuditi k sprejemanju ustreznih politik in ukrepov.

Partnerji projekta

Projekt vodi Zavod za pravično trgovino, 3 MUHE, v sodelovanju z društvom Ekologi brez meja in društvom za sonaraven razvoj Focus. Vse tri organizacije si že več let prizadevajo za okolju in ljudem prijazno modo.

Zavod za pravično trgovino, 3 MUHE (www.pravicna-trgovina.si)

Zavod za pravično trgovino, 3MUHE, je edina organizacija v Sloveniji, ki je del svetovnega gibanja za pravično trgovino. Osnovni namen zavoda je ozaveščanje o obstoju gibanja in sistema za pravično trgovino ter pojasnjevanju, zakaj je njuno delovanje pomembno in potrebno.

Top pretekli dosežki na področju tekstila in potrošništva:

- Organizacija predvajanj filma Prava cena (The True Cost) s slovenskimi podnapisi s spremljajočimi dogodki po vsej Sloveniji (izmenjave, okrogle mize, novinarske konference, izdelava izdelkov iz odpadnih oblačil, pogovori, predavanja).
- 4 fotografske razstave, ki prikazujejo modo malo drugače.
- Sodelovanje v mednarodnem projektu »Trade Fair Live Fair«, katerega namen je izvajanje zagovorniških aktivnosti predvsem na ravni Evropske unije o pomembnosti transparentnosti, zagotavljanja primerne skrbnosti človekovih pravic in varovanja okolja v celotni oskrbovalni verigi.
- Sodelovanje pri pripravi senčne strategije za ureditev področja tekstila ([Civil Society strategy on Textile, Garments, Leather and Footwear](#)) namenjena nagovoru Evropske komisije.

Kontakt in vloga v projektu

- Živa Lopatič, Pravična trgovina Slovenije, 041 352 075, ziva@pravicna-trgovina.si
- vodenje projekta in komunikacijske aktivnosti

Društvo Ekologi brez meja (www.ebm.si)

Ekologi brez meja se zavzemajo za svet brez odpadkov, ki ga poskušajo doseči z ozaveščanjem, aktivacijo in predvsem povezovanjem posameznikov, odločevalcev in organizacij. Njihovo poslanstvo je odkrivanje novih tem in zagotavljanje podatkov, s katerimi lahko vplivajo na spremembe politik in navad. So mnenjski voditelji na področju odpadkov, ki svoje napore usmerjajo predvsem v preprečevanje nastajanja odpadkov.

Top pretekli dosežki na področju tekstila in potrošništva:

- Sodelovanje v projektu Tovarna dela – tekstil, ki je skozi novo socialno podjetje prispeval k zmanjšanju tekstilnih odpadkov.
- S projektom [Tekstilnica](#) so v času trajanja samo prek izmenjav in zbiralnih akcij rešil več kot 20 ton tekstila. Vidno so prispevali k detabuizaciji rabljenih oblačil in zavedanju o okoljski problematiki tekstila.
- S [Priročnikom za organizacijo izmenjav](#) oblačil znanje in izkušnje širijo na druge organizacije, s portalom [Manj je več](#) pa širšo javnost spodbujajo k ponovni uporabi in popravilom oblačil.

Kontakt in vloga v projektu

- Katja Sreš, Ekologi brez meja, 040 255 433, katja.sres@ocistimo.si
- raziskovalno delo in odnosi z mediji

Focus - društvo za sonaraven razvoj (www.focus.si)

Okolje ima svoje omejitve, ki jih moramo spoštovati. Tako visoka stopnja potrošnje kot smo ji priča dandanes lahko rezultira le v uničenju ekosistemov in kakovosti življenja na Zemlji. Zato si Focus prizadeva za družbo, ki se bo zavedala svojih okvirjev delovanja in v čim manjši meri posegala v naravno okolje ob spoštovanju človekovega dostojanstva. Focus deluje na področju podnebnih sprememb in povezuje družbene, okoljske in ekonomske vidike. Delo osredotoča na: [podnebje](#), [energijo](#), [mobilnost](#), [globalno odgovornost in potrošnjo](#) ter [odrast](#).

Top pretekli dosežki na področju tekstila in potrošništva:

- Koordinacija dneva brez nakupov, kjer v okviru sodelovanja z različnimi organizacijami in prostovoljci opozarja na posledice hiper potrošništva na okolje in človeka. Poleg tega tudi sodelovanje v akcijah, kot je fashion revolution week in fair trade piknik.
- Ozaveščanje in zagovorništvo na področju dobavnih verig, kjer razkrivamo nepravilnosti in vplive na okolje, ki jih imajo vsakodnevne potrošniške navade.
- Promocija koncepta odrasti, ki zagovarja dostojno življenje za vse v okviru okoljskih možnosti na edinem planetu, ki ga imamo.

Kontakt in vloga v projektu

- Živa Kavka Gobbo, Focus, društvo za sonaraven razvoj, ziva@focus.si
- zagovorniške aktivnosti

Konkretne aktivnosti

Raziskava o (odpadnih) oblačilih v Sloveniji

Namen raziskave je pridobiti čim bolj natančne podatke o stanju na področju (odpadnih) oblačil v Sloveniji. V raziskavo smo vključili vse deležnike, ki s svojim delovanjem vplivajo na količine odpadnih oblačil: posameznike, komunalna podjetja, proizvajalce, trgovce z novimi in rabljenimi oblačili, zbiralce odpadkov in zbiralce rabljenih oblačil. Najpomembnejši izsledki raziskave bodo predstavljeni tudi v obliki infografike.

Odprtje spletnega mesta **Obleka naredi človeka**

Poleg nastopa na družbenih omrežjih bo mogoče vse rezultate in pobude projekta spremljati na posebni spletni strani, ki bo tudi po izteku projekta nudila mesto za predstavitev aktivnosti partnerjev projekta na področju tekstila. Spletno mesto bo pomemben vir informacij za odločevalce, medije in vzgojno-izobraževalne ustanove, vključevalo pa bo tudi števec promocijskih majic kot posebno orodje interakcije z uporabniki.

Instagram pogovori s strokovnjaki in izzivi

Enkrat tedensko na Instagram profilu projekta poteka pogovor v živo z različnimi strokovnjaki, ki se ukvarjajo z oblačili. Do tega trenutka smo že gostili podjetje Lanabe, društvo Smetumet, Katarino

[Šrampf Vendramin](#) iz ZRC-SAZU, [Gabrijelo Fužir Bauer](#), [Katarino/Pinki Snake](#), [Matejo Zupan](#), [Petro Doljak](#) iz kolektiva Re.do, trgovino [Naturaland](#) in [WhollyLife.si](#). Načrtovani gostje: predelovalci oblačil, drugi ponudniki alternativnih virov oblačil (predelava, izmenjava, popravila) ipd.

Mesečno pa tako prek Instagrama kot drugih komunikacijskih kanalov spodbujamo posameznike k spoznavanju njihovih oblačil, s čimer pridobivamo neprecenljiv vpogled v nakupovalne navade in navade ravnanja z oblačili. Ne spreglejte [rezultatov](#) o spodnjem perilu in športni opremi, v nadaljevanju pa se bomo posvetili še: [promocijskim majicam](#) tekom celotnega projekta, kavbojkam v aprilu, puloverjem v maju, poletnim oblekam v juniju, kopalkam v juliju, domačemu tekstilu (npr. brisače) v avgustu, septembra bo čas za nogavice, oktobra za bunde in plašče, novembra za modne dodatke in decembra za svečana oblačila.

Webinarji za novinarje

Načrtovana sta webinarja, namenjena opolnomočenju novinarjev za poročanje o problematiki tekstilne industrije. Prvi webinar, ki bo potekal v torek, 30. marca, bo obravnaval osnove vpliva tekstilne industrije na okolje in ljudi, najnovejše izsledke tujih raziskav, poseben poudarek pa bo tudi na predstavitvi dognanj raziskave, ki je rezultat pričujočega projekta.

Spodbujanje raziskovalnega novinarstva

Odpiranje določenih tem problematike tekstilne industrije je sila kočljivo. Domnevo je potrdila tudi izvedba slovenske raziskave, v sklopu katere zaradi nedostopnosti sogovornikov in podatkov nismo prišli do zelenih odgovorov. Zato bomo k sodelovanju spodbudili 4 raziskovalne novinarje ter ponudili izhodišča in podatke za izbrane izzive, med drugimi raziskovanje, kaj se zgodi z neprodanimi oblačili trgovcev s hitro modo, in kam gredo rabljena oblačila iz zabojsnikov za zbiranje tekstila.

Dokumentarni film

S filmom bomo predstavili življenjski cikel oblačil (od pridelave surovine, izdelave, nošenja in odpada) in v ospredje postavili dobre slovenske prakse proizvodnje in ravnanja z oblačili.

Priročnik za potrošnike

Na enem mestu zbrane informacije z razlago osnovnih pojmov in priporočili za ravnanje z oblačili. Priročnik bo pospremila tudi infografika.

Razprava s (političnimi odločevalci) in okrogla miza

Srečanja s ključnimi deležniki in drugimi (političnimi) odločevalci, ki lahko vplivajo na spremembe politik in sprejem ukrepov. Podlaga za razprave bo analiza obstoječega zakonodajnega okvirja, ki je prav tako eden izmed rezultatov projekta. Priložnost za izmenjavo mnenj in stališč ter preizpraševanje možnih nadaljnjih korakov bo ponudila okrogla miza z relevantnimi akterji na področju ravnanja z oblačili v Sloveniji.

Oblikovanje priporočil za (politične) odločevalce

Priprava priporočil o trajnostni obravnavi problematike tekstila/oblačil (od proizvodnje, do odpadka in predelave) za odločevalce, z analizo obstoječega zakonodajnega okvira, izsledki raziskave in upoštevajoč izraženih stališč različnih deležnikov in predvsem z upoštevanjem omejenosti planetarnih in nacionalnih možnosti.

Vzpostavitev zavezništva

Vzpostavitev mreže organizacij in posameznikov, ki delujejo na področju trajnostnega ravnanja s tekstilom/oblačili v Sloveniji in po svetu. V zavezništvo bo vključenih najmanj 15 akterjev.

Obeležitev prvega slovenskega Dneva v rabljenih oblačilih

Pridružili se bomo aktivnostim Tedna modne revolucije (Fashion Revolution Week), ki ga vsako leto obeležujemo okrog 24. aprila. Na ta dan se je namreč porušila zgradba v Rana Plazi v Bangladešu in pod seboj pokopala več kot 1000 ljudi. Letos se bomo vključili v mednarodne aktivnosti, ki izpostavljajo blagovne znamke temelječe na izkoriščanju delovne sile in dali glas najbolj izkoriščanim. V Sloveniji pa bomo tem aktivnostim dodali še ozaveščanje o alternativah hitri modi in javnost prek različnih aktivnosti pozvali, da se nam pri tem pridružijo. Najpomembnejši dan v tem tednu pa bo 23. april, ko bomo javnost pozvali, da se obleče v rabljena oblačila in skupaj z nami obeleži Prvi dan v rabljenih oblačilih v Sloveniji.

O raziskavi

Kako smo prišli do podatkov in kako jih tolmačimo

Pregled po posameznih državah kaže, da največ uvažamo iz Nemčije, Avstrije in Italije, od neevropskih držav pa neposredno največ uvozimo iz Kitajske in Bangladeša.

Oblačila so najbrž proizvedena tudi v drugih državah. V omenjenih državah so veliki trgovci, kot so H&M in podobno, od katerih oblačila neposredno uvažamo.

Ocenjujemo, da je bilo v 2019 v Sloveniji proizvedenih skoraj 24 milijonov kosov oblačil, povprečna cena kosa pa znaša 22 €.

Na podlagi podatkov o čistem prihodku od prodaje proizvajalcev z glavno klasifikacijsko številko C 14 smo poskusili grobo oceniti število proizvedenih kosov oblačil. V ta namen smo za posamezno klasifikacijo ocenili vrednost posameznega kosa. V kolikor je bilo mogoče, smo za oceno cene povprečnega oblačila v posamezni kategoriji upoštevali podatke Statističnega urada iz leta 2017, za preostalih pet kategorij pa smo pregledali reprezentativne predstavnike kategorij in preračunali povprečno ceno izbranih oblačil znotraj kategorije.

Delež v Sloveniji proizvedenih in prodanih oblačil leta 2019 znaša 56 %.

Ocena predstavlja kvocient med čistim prihodkom od prodaje oblačil zmanjšanim s prihodki od izvoženih oblačil in vsoto prihodkov od prodaje oblačil in vrednostjo uvoženih oblačil.

$$\% = (PP - PI) / (PP + PU)$$

Skupno količino odpadnih oblačil v 2019 tako ocenjujemo na 25.079 ton oz. 12,3 kg na prebivalca.

Ocena skupne količine je vsota podatkov o uradno poročanih količinah odpadnih oblačil, torej ločeno zbranih, in ocenjene gmote, ki konča v mešanih komunalnih odpadkih. Za njen izračun je bil uporabljen konzervativni delež na podlagi starejših ocen in sortirnih analiz. Komunalna podjetja, ki so se odzvala na anketo so sicer poročala par odstotkov višjega, a je bila varianca visoka, vzorec pa le polovičen. Boljši podatek bo na voljo, ko bodo objavljeni rezultati državnih sortirnih analiz (opravljeni v vseh občinah), ki pa zamujajo že eno leto, zato jih nismo mogli uporabiti.

O problematiki tekstilne industrije

Funkcija obleke se je skozi zgodovino spreminjala in če je bila njena primarna funkcija zaščita pred mrazom ali vročino, je v zgodovini vse bolj postajala pokazatelj človekovega statusa ali njegove pripadnosti določeni kulturi, skupnosti, vse bolj tudi starostnim skupinam. V zadnjih 50 letih smo priče razcvetu tekstilne industrije, ki je preko tehnološkega napredka in z odkritjem trga poceni delovne sile rodila "hitro modo" – poplavo cenovno dostopnih oblačil, s katero razveseljuje množice

potrošnikov, ki si danes zlahka kupuje več kot potrebuje, po drugi strani pa je tekstilna industrija postala druga največja onesnaževalka okolja.

Proizvodnja oblačil

Bombaž

Bombaž je ena najbolj priljubljenih in pogosto uporabljenih tkanin. Na Evropskem tržišču predstavlja kar 43 % tekstilnih vlaken. Največje proizvajalke bombaža so Indija, ZDA in Kitajska. Na svetu se bombaž goji na 35 milijonih hektarjev, kar je ekvivalentno velikosti 20 Slovenij.

Bombaž potrebuje za svojo rast toploto in vodo. V državah, kjer so idealne temperature za rast, je običajno manj dežja. Zato namakajo polja iz bližnjih rek in jezer. Podobna usoda, kot jo je doživelo Aralsko jezero se obeta tudi drugje, če se ne bo kmalu kaj spremenilo. Izginotje jezera pomeni tudi zdesetkano število živali in izsušeno jezersko dno, polno kemičnih usedlin, ki jih zdaj veter raznaša skupaj s strupi daleč naokoli.

Za pridelavo 1 kg bombaža potrebujemo 20.000 litrov vode, kar predstavlja težo ene majčke in kavbojk. Ena majčka »popije« 2700 l vode samo v času svojega nastanka. Porabi pa je veliko (poleg energije) tudi za vzdrževanje. Za uspešno pridelavo se uporabljajo zdravju škodljivi pesticidi in umetna gnojila. Le-ta vplivajo tudi na kakovost tal in vode v širši okolici, imajo pa tudi dokazano škodljive posledice na zdravje ljudi, tako delavcev na plantažah kot tudi okoliških prebivalcev. Kakovost tal upada in zaradi tega se plantaže selijo na nova območja, za sabo pa puščajo opustošenje.

Vse več pridelovalcev se odloča za ekološko pridelavo bombaža, kar seveda ne pomeni, da ne uporabljajo nobenih gnojil in pesticidov, so pa ti manj okolju škodljivi kot običajni in jih uporabljajo manj. Pri pridelavi je treba upoštevati gojenje na področjih, kjer je dovolj dežja, tam, kjer je namakanje potrebno, pa mora biti prilagojeno tako, da je čim bolj učinkovito (kapljično namakanje). Da dobi proizvajalec ekološki certifikat ni dovolj samo izpolnjevanje standardov glede uporabe gnojil, pesticidov in kemikalij, ampak mora biti zagotovljena tudi dobrobit in zdravje delavcev ter okoliških prebivalcev. Delež ekološko certificiranega bombaža se v zadnjih letih povečuje. V letu 2017 ga je bilo 19 %.

Barvanje

Pri barvanju s sintetičnimi barvili 10 do 15 % barvila ne ostane na tkanini, temveč preide v odpadne vode. Običajno se v deželah, izdelovalkah tekstila, te odpadne vode izteka naravnost v reke.

Za barvanje ene bombažne majčke potrebujemo od 16 do 20 litrov vode, kar pomeni, da tekstilna industrija na globalni ravni letno izloči v vode v povprečju 40.000 do 50.000 ton barvil. Te ne povzročajo samo pogina rib in drugih rečnih živali, zastрупitev pitne vode in obdelovalne zemlje, obarvanost vode vpliva tudi na zmanjšano zmožnost absorpcije svetlobe in s tem možnosti rasti tistih alg, ki so potrebne za prehranjevanje organizmov v vodi.

Ko oblečemo novo oblačilo, damo na svojo kožo tudi vse te kemikalije. Dokazano je, da barvila povzročajo draženje kože, alergije, ki se kažejo v oteženem dihanju in pekočih očeh. Vsemu naštetemu se seveda najtežje izognejo ljudje, ki so neposredno udeleženi v proizvodnem procesu.

Kot že prej omenjene spremembe v razmišljanju in uvajanju novih postopkov pri pridelavi bombaža, se enako dogaja tudi na področju barvanja. Kdor se odloči za ekološko pridelavo bombaža, poskrbi tudi, da je ta barvan z naravnimi barvili ali umetnimi, ki imajo manj škodljiv vpliv tako na okolje kot tudi na delavce in ne nazadnje na nas, potrošnike.

Sintetične tkanine

Tekstil iz umetnih vlaken je do določene mere okolju manj škodljiv, kot so naravna vlakna (bombaž, svila, volna). Izdelava npr. poliestrskega vlakna ima manjši vpliv na okolje (pri izdelavi se porabi manj vode), pri vzdrževanju in negi pa se porabi manj energije. Vlakna je možno narediti tudi iz reciklirane plastike (npr. plastenk). Vlakna, narejena iz recikliranega poliestra pridobivajo na pomenu in njihov delež se počasi, a zanesljivo povečuje. Največji problem teh tkanin je mikroplastika, ki jo uživajo morske živali, na različne načine pa prehaja tudi v naša telesa. Mikroplastika je problematična predvsem zaradi primesi, ki se plastiki dodajajo, da je ali bolj prožna ali trša in bolj obstojna. Nekatere primesi so bile prepoznane kot hormonski motilci.

En poln pralni stroj poliestrskih tkanin v ciklu pranja izloči 700.000 mikrovlaknen. Ocenjuje se, da se s pranjem letno izloči v okolje na globalni ravni pol milijona ton mikrovlaknen in so zato sintetična oblačila eden največjih virov mikroplastike v morjih. Prvo mesto na lestvici največjih onesnaževalcev si deli z obrabo gum na cestah in letaliških stezah. Mikroplastika se izloča v okolje že v fazi izdelave tkanin, še več pa se je izloča v fazi nege oblačil. Torej pri pranju, ko gre iz našega pralnega stroja po ceveh v kanalizacijo, od tam pa v reke in morja.

Zanimivo je, da se največ mikroplastike izloči pri prvih petih pranjih oblačila iz sintetičnih vlaken ali mešanic, potem ta količina upade in se znova bistveno dvigne, ko je tkanina že zelo obrabljena, raztrgana. Višina temperature vode, v kateri oblačilo peremo načeloma ne vpliva na količine izločene mikroplastike, se je pa več izloči v fazi centrifugiranja. Dodani detergent poveča izločanje mikrovlaknen, mehčalec pa jih zmanjša.

Delovni pogoji

Da so oblačila danes tako poceni je možno tudi zaradi podplačane delovne sile. Ne samo, da je slabo plačana, da z njo pogosto fizično obračunavajo, da delajo tudi otroci, izpostavljeni so (povsem nezaščiteni) hrupu, kemikalijam in prašnim delcem. Skrbi za dobrobit delavcev in njihovo zdravje praktično ni.

Bangladeš je ena od držav, ki ponuja najcenejšo delovno silo. Zato je v modni industriji zelo zaželen. Leta 2013 se je porušila 8 nadstropna stavba, v kateri je bilo poleg banke, trgovin in pisarn tudi več tekstilnih tovarn, v katerih je bilo zaposlenih 5000 ljudi. Stavba je bila načrtovana za pisarne in trgovine, ne pa za tovarne s težkimi stroji, ki povzročajo vibracije. Ko so opazili, da se v celotni stavbi nastale nevarne razpoke, so najprej vse napotili domov, potem pa so se zaposleni v tekstilnih tovarnah morali vrniti in nadaljevati z delom. Stavba se je porušila. Umrlo je 1134 ljudi, 2500 pa je bilo ranjenih. Tudi to je cena naših oblačil.

Zanimiva dejstva in številke

Proizvodnja

- Tekstilna industrija je vredna 2500 milijard \$ in zaposluje več kot 75 milijonov ljudi (2018, [vir](#)).
- Evropska tekstilna industrija zaposluje 1,7 milijonov ljudi (2019, [vir](#)).
- V Evropi letno proizvedemo 7,4 kg tekstila na prebivalca (2019, [vir](#)).
- Med 2000 in 2014 se je proizvodnja oblačil podvojila (2018, [vir](#)).
- Leta 2015 je količina proizvedenih oblačil znašala 62 milijonov ton, do leta 2030 naj bi narasla na 102 milijone ton, njena vrednost pa bi se naj povečala na 3,3 trilijone \$ (2021, [vir](#)).
- Povprečna življenjska doba oblačila znaša 3 leta (2020, [vir](#)).
- V proizvodnji tekstila se uporablja cca 1900 kemikalij, od tega jih je 165 nevarnih po standardih EU regulativ (2020, [vir](#)).
- Globalna tekstilna industrija na letni ravni proizvede 150 milijard kosov oblačil (2020, [vir](#)).

- Število kolekcij evropskih proizvajalcev oblačil je med 2000 in 2011 iz dveh naraslo na povprečno pet (2019, [vir](#)).
- Proizvodnja poliestra se je v zadnjih 50 letih povečala za devetkrat (2021, [vir](#)).

Potrošnja in ravnanje z oblačili

- Le 30 % proizvedenih oblačil je prodanih po priporočeni maloprodajni ceni. 30 % se jih proda na razprodajah, 40 % oblačil pa je neprodanih oz. sploh ne pridejo do trgovcev (2018, [vir](#)).
- Potrošniki kupijo 60 % več oblačil kot pred 15 leti (2018, [vir](#)).
- 5 % gospodinjstvih izdatkov na ravni EU je namenjeni nakupu oblačil (80 %) in obutve (20 %) (2019, [vir](#)).
- Če bi podaljšali dobo, ko oblačilo zares nosimo za dodatnih 9 mesecev, bi zmanjšali ogljični odtis, porabo vode in količine odpadkov za okoli 20 do 30 % in zmanjšali stroške pri dobavi, negi in odlaganju odpadkov za 20 % (2020, [vir](#)).
- Če bi oblačilo nosili dvakrat dlje kot sicer, bi izpuste toplogrednih plinov zmanjšali za 44 % (2019, [vir](#)).
- V povprečju vsak prebivalec Evrope porabi 26 kg tekstila letno (2019, [vir](#)).

Odpadki

- Količina tekstilnih odpadkov se je med 1960 in 2015 povečala za 811 % (2018, [vir](#)).
- Svetovna tekstilna in oblačilna industrija je odgovorna za 92 milijonov ton odpadkov letno, od tega 5,6 milijonov ton v Evropi (leto 2013) (2020, [vir](#)).
- Stopnja zbiranja tekstila za reciklažo in ponovno uporabo v EU je med 20 in 25 %, številka pa zelo variira od države do države (2020, [vir](#)).
- Recikliramo le 1 % oblačil, ki jih zavržemo (2019, [vir](#)).
- Večina oblačil izdelanih iz recikliranega poliestra je izdelanih iz odpadnih plastenk (2021, [vir](#)).

Vplivi na okolje

- 20 % odpadnih voda in 10 % emisij CO₂ je posledica tekstilne industrije (2018, [vir](#)).
- Tekstilna industrija na letni ravni porabi 98 milijonov ton neobnovljivih virov in 93 milijard kubičnih metrov vode (2020, [vir](#)).

- Leta 2016 je bila tekstilna industrija odgovorna za 1,2 milijardi ton emisij toplogrednih plinov, kar je več kot letalski in pomorski promet skupaj (2020, [vir](#)).
- Letno se v vode izpira pol milijon plastičnih mikrovlaknen, ki so posledica pranja oblačil (2019, [vir](#)).
- Proizvodnja sintetičnih vlaken za tekstilno industrijo trenutno predstavlja 1,35 % globalne porabe nafte, kar presega letno porabo nafte v Španiji (2021, [vir](#)).
- Samo v letu 2015 je bila proizvodnja tekstila iz poliestra odgovorna za več kot 700 milijon ton emisij CO₂ - to je ekvivalentno letnim emisijam toplogrednih plinov v Mehiki ali 180 elektrarnam na premog (2021, [vir](#)).

Knjižnica uporabnih povezav za nadaljnje raziskovanje

- Vodilna britanska raziskovalna in ozaveščevalna organizacija na področju preprečevanja nastajanja odpadkov: [WRAP, Sustainable fashion and textiles](#)
- Zemljevid šivilj in krojačev ter trgovin z oblačili iz druge roke: [Manj je več](#)
- [Priročnik za organizacijo izmenjav oblačil](#)
- [O kapsularni garderobi](#)
- [Pravična trgovina in oblačila - kratek povzetek](#)
- [Fossil Fashion, Changing Markets](#)
- [Civil Society European Strategy on Sustainable Textiles, Garments, Leather and Footwear](#)
- [Transparency Index, Fashion Revolution](#)
- Clean Clothes Campaign – [Country Profiles](#)
- [RREUSE: Vision for a New Fashion Season: Social and Circular](#)
- O novih poslovnih modelih in ponovni uporabi: [The end of ownership for fashion products?](#)
- [Fair Wear Foundation](#)
- ASPI Australia – [Uyghurs for sale](#)
- ILO – [Eliminating child labour](#)
- UNICEF – [Children's rights in the garment and footwear supply chain](#)